

Oponentský posudek diplomové práce Barbory Žižkové Syntéza autorské a lidové textilní tvorby v ÚLUV

Barbora Žižková si zvolila velmi specifické téma, které dokázala systematicky zpracovat v širším institucionálním a dobovém kontextu československého užitého umění druhé poloviny dvacátého století. V průzkumu se opírala nejen o analýzu časopiseckých pramenů vydávaných přímo ÚLUVem, ale také o zdroje z oblasti etnografie, které byly důležité pro zpřesnění pojmoslovného aparátu a celkovou interpretaci tématu. Spojení metod etnografických a uměleckohistorických autorce umožnilo adekvátně rekonstruovat syntézu řemeslně-dílenské a autorské textilní tvorby ÚLUVu. Tento metodologický přístup byl také vlastní osobnostem, jejichž výzkumné, organizační a publikační aktivity autorka vyzdvihuje, totiž Josef Vydrovi a Vladimíru Boučkovi.

Oceňuji, že Barbora Žižková na základě uměleckohistorické a etnografické metodologie důkladně, analyticky zpracovala významnou oblast textilní tvorby, která doposud ležela mimo soustředěný odborný zájem, a přece byla důležitou součástí československé bytové kultury a oděvních trendů druhé poloviny dvacátého století.

Za důležité rovněž považuji, že vystopovala severskou inspiraci sahající do předválečné doby, a to nejen v estetice tvorby ÚLUVu, ale také v celkové organizaci produkce a distribuce. Skandinávská inspirace se vtiskla i do vlastního programu ÚLUVu, který je tématem diplomové práce – tedy syntézy lidové řemeslně-dílenské tvorby a autorského návrhu.

Důležitý přínos diplomové práce spočívá ve vůbec prvním důkladném zmapování institucionálních dějin ÚLUVu, jeho publikačních a výstavních aktivit. Autorka také vystihla klíčovou roli architekta Vladimíra Boučka pro ideový program a koncepci režného stylu, a poukázala na syntézu lidového a moderního v předválečné funkcionalistické textilní tvorbě. Zdůraznila přínos Svazu československého díla, zejména textilních výtvarnic jako Jaroslava Vondráčková, Božena Pošepná, Božena Rothmayerová, Marie Serbousková, ale i nejznámějšího textilního výtvarníka Antonína Kybala.

Autorka rovněž vyzdvihla budování a provoz jednotlivých dílen ÚLUVu na území Československa, které byly pro obnovení a udržení řemeslné kontinuity zásadní. Podrobně

rozebrala jednotlivé oblasti textilních technik z hlediska etnografického, dílenského a autorského, přičemž se věnovala nejen klíčovým osobnostem, excelujícím na mezinárodní scéně (Ljuba Krejčí, Ludmila Kaprasová, Liběna Rochová), ale i dalším návrhářům a návrhářkám, kteří přispěli k rozmanité a pestré škále technologických a modernizačních přístupů, mj. Radoslav Kratina.

Považuji tuto diplomovou práci za výbornou a velmi důležitou v analytickém zpracování opomenutého, ale nyní znovu aktuálního tématu. Výhrady mám pouze k bibliografii, která by měla být dle mého názoru strukturovaná a poskytovat komplexní vhled do tématu i použitých metod.

Pokud by se autorka chtěla tématu dále věnovat, což by bylo velmi záslužné, doporučila bych zaměřit se na širší světový kontext užitého umění a designu, zejména fenomén návratů řemeslných a rukodělných technik v bytové kultuře a módě 20. a 21. století a celkovým postavením ÚLUVu v mezinárodních souvislostech (World Crafts Council apod.). V tuzemském kontextu by bylo užitečné prozkoumat vazby ÚLUVu na ÚBOK, který využíval dílenské i návrhářské praxe ÚLUVu, a využít orální historie, zejména přímé zkušenosti Lenky Žižkové, ale i dalších dosud žijících spolupracovníků. Podnětné by bylo zmapovat nejen sekundární prameny, ale také soukromé a muzejní sbírky.

PhDr. Iva Knobloch

13. 6. 2019

Klasifikace: Výborně